

Ponderatiu

Segons el Diccionari Fabra, el mot *que*, com a adjectiu i adverbi, és un mot quantitatiu ponderatiu: *Que gent que hi ha! Que bonic! Que corren!* És l'únic mot que hem sabut trobar que el nostre Diccionari acadèmic qualifica de ponderatiu. És evident, però, que hi ha d'altres termes, quantitativus o modals, als quals podem atribuir aquest valor. Hi ha, en primer lloc, el mot quantitatiu *quant*, que es pot usar també, amb aquest valor, com a adjectiu i com a adverbi. El Diccionari Fabra, de fet, es limita a indicar aquesta possibilitat amb un parell d'exemples: *Quanta misèria!* i *Vegeu, doncs, quant gran ha estat la seva osadia*. No deixa, en canvi, de fer una indicació essencial: que com a adverbi només es pot usar davant un adjectiu o un altre adverbi. Dit altrament, que no pot usar-se davant un verb: podem dir *Quanta gent que hi ha!* però cal dir *Que corren!*

També el terme modal *com* és usat en alguns casos amb valor ponderatiu. El Diccionari Fabra no en diu res però el de l'Enciclopèdia ens en dóna un exemple prou significatiu; *Com han canviat!* Encara que la quantitat i el mode són, certament, nocions o conceptes diferents, en algunes frases amb certs verbs s'acostentant que fan de mal destriar. Com traduiriem al català la cèlebre frase del *Tenorio*, «¡Cuál gritan esos malditos!»? (Cal recordar que en català, *qual* no té pas, com el mot corresponent del castellà, valor ponderatiu.) Creiem que tant podríem recórrer a *que com a com*, és a dir, *Que criden...!* i *Com criden...!*, la quantitat i el mode essent, amb un verb com *cridar*, conceptes afins.

Hi ha, encara, els quantitativus *tan*, *tant* i *més*, als quals podem atribuir també la capacitat per a expressar la ponderació: *Es tan bonic! M'agradava tant! Era més bona donat! M'estimava més!* Aquestes construccions semblen el resultat de la reducció de frases pròpiament comparatives, com ara, per exemple, *M'agradava tant que m'enlluernava i M'estimava més que ningú*.

Convé advertir, però, que en la llengua escrita, les frases amb *més*, desproveïdes de la seva entonació característica (una mena de cantarella o allargassament de l'última síl·laba) es poden confondre amb frases comparatives de superioritat, per què val la pena de considerar, abans de decidir-se per *més*, si no fóra preferible *tant*.